

## **Charakteristika současného stavu z hlediska prevence rizikového chování** **2022/23**

### **Zdroj:**

**Dotazníkové šetření ve 14 třídách školy, celkem 290 žáků, s využitím metodiky  
Praktická diagnostika sociálně patologického chování u dětí a mládeže**

(Jiří Němec, Ivana Bodláková, 2001, Eteria, s.r.o. Praha 2001)

v souladu se: Strategií prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, se Strategií prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje, s Národní strategií protidrogové politiky, Strategií prevence kriminality u dětí a mládeže – MŠMT ČR ve spolupráci s WHO

### **Analýza výsledků monitoringu z hlediska identifikace problémových jedinců:**

Vybrané faktory jsou hodnoceny z pohledu žáka, nikoli z hlediska sociologického. Žák si má uvědomit své reálné JÁ, problémovou situaci a naučit se postupům a dovednostem, jak se s ní vyrovnat.

Vyhodnocené dotazníky obdrží žáci zpět (zpětná vazba), v třídnických hodinách bude formou vrstevnických seminářů proveden rozbor výsledků, pro pedagogy i vedení školy je zpracována sumarizace výsledků za všechny diagnostikované třídy a manuál pro identifikaci možných problémů jednotlivců i v kolektivech tříd. Třídní učitelé seznámí s výsledky monitoringu rodiče žáků. Ve třídách je dále doporučeno pracovat se skupinovou dynamikou metodami a formami aktivního sociálního učení, interakčními formami komunikace se silným zpětnovazebním vlivem.

### **Dotazník sociální lability (D–S–L)**

Indikátory – faktory vlivu a souvislostí sociální stability či lability

- |                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| 1. Rodinné prostředí / RP / -       | váha 4,16 |
| 2. Sociální interakce / SI / -      | váha 2,05 |
| 3. Asociální tendence / AT / -      | váha 1,91 |
| 4. Odolnost vůči zátěži / OZ / -    | váha 2,28 |
| 5. Impulsivita, agresivita / IA / - | váha 2,32 |
| 6. Delikvence / D                   | váha 4,28 |

Negativní vnímání rodinného prostředí a současně vysoké hodnoty faktoru sociální interakce (SI) = možné oběti šikanování

Vysoké hodnoty AT (asociální tendence) + OZ (odolnost vůči zátěži) = možní agresori, šikanující

Od celkové hodnoty 5,71 vzestupně lze identifikovat jedince –

- v neustálé opozici, konfrontaci, hyperaktivní, nezdrženliví
- v prožívání – napjatí, frustrovaní, popudliví
- vyšší míra dominance, asertivity, nezdravě soutěživí
- vnitřně prožívají úzkost, navenek prezentují nezávislost, neakceptují spolužáky

## **Tendence ke zneužívání OPL mimo alkoholu a tabáku (TZOPL)**

6 položek, které indikují typické problémové osoby (DSL – odpovědi ANO):

| <b>Indikátory</b>                                                                                                                              | <b>váha</b> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| 1. Chodil jsem / chodím/ za školu.                                                                                                             | 0,46        |
| 2. Alkohol se nevyhýbám, neboť patří k mému stylu života.                                                                                      | 0,38        |
| 3. Žádný sport jsem nikdy neprovozoval, neboť jsem měl úplně jiné zájmy.                                                                       | 0,45        |
| 4. Již se stalo, že jsem utekl z domova.                                                                                                       | 0,38        |
| 5. Když se naštvu, dokážu se i poprat nebo něco zničit.                                                                                        | 0,46        |
| 6. Těžko se vyrovnávám s tím, když se mi něco nedaří, když mi někdo nevěří, když mě někdo pomlouvá nebo když nemohu dosáhnout toho, čeho chci. | 0,45        |

**Tendence ke zneužívání OPL a rizika vzniku závislosti jsou dána součtem hodnot za odpovědi ANO u položek 4, 5, 9, 10, 28, 29:**

|                                                                                                                      |             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| 0 - nulová tendence                                                                                                  | do 1,66     |
| I - zvýšená tendence ke zneužívání                                                                                   | 1,66 – 1,82 |
| II – vysoké riziko ke zneužívání OPL podporované již určitou zkušeností ve smyslu opakovaného situačního experimentu | 2,12 – 2,2  |
| III – zneužívání návykových látek se zvýšeným rizikem vzniku závislosti                                              | 2,58        |

## **Škála životních hodnot a postojů (I–P–H)**

Od celkové hodnoty 4,77 sestupně lze Identifikovat žáky

- neoblíbené, odmítané, vnímají sami sebe jako méně sociálně kompetentní
- depresivní s pesimistickou orientací, méně pozitivních očekávání
- maladaptivní chování / nutno posilovat pracovní návyky, emocionální zdrženlivost /
- chybí vhled do interaktivních situací, komunikace
- touha po identifikaci / např. oblečením / vedoucí až k delikvenci

### **Třídy s nejvyšším skóre rizikových faktorů (viz grafická příloha)**

Sociálně patologické chování a chování se zvýšeným rizikem k delikventním tendencím se výrazně projevily u tříd:

**KČ1B** - 40 % žáků, **H2B** - 24 % žáků, **G2** - 22 % žáků, **ČK2A** - 19 % žáků.

Riziko ke zneužívání OPL a zneužívání návykových látek s rizikem vzniku závislosti test prokázal u tříd:

**KČ1B** - 53 % žáků, **ČK2A** - 19 %, žáků, **KČ2A** - 13 % žáků, **ČK2B** - 12 % žáků, **KČ2B** - 10 % žáků.

Ostatní třídy měly hodnoty pod 10 %.

Životní postoje a hodnoty vykazující vysoké riziko k sociálně patologickému chování byly vyhodnoceny u tříd:

**KČ2A** - celkem 60 % žáků, **KČ1B** - celkem 55 % žáků, **H2B** - celkem 46 % žáků, **KČ1C** - 42 % žáků, **H1A** - 41 % žáků, **ČK2A** - 40 % žáků.

Ostatní třídy se v tomto hodnocení dostaly pod 40 %.

Při celkovém hodnocení situace ve třídách je nutno přihlídnout k osobní zkušenosti třídních učitelů, učitelů teoretického a odborného výcviku, vzít v úvahu možné zkreslení (absence některých žáků, indispozice, pravdivé zodpovězení a správné pochopení všech položek, jazyková vybavenost žáků pocházejících z cizích zemí atd.).